

Επισκόπου Καρπασίας Χριστοφόρου: Η Εκκλησιολογία της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου

Δημοσίευση: 11 Ιουλ. 2016

Πρὸ καὶ μετὰ τὴ σύγκλιση τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ἐκφράσθηκαν πολλές καὶ διάφορες ἐνστάσεις καὶ ἀντιρρήσεις σχετικὰ μὲ τὸ κατὰ πόσον τὸ κείμενο **"Σχέσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν Χριστιανικὸν κόσμον"** ἀνταποκρίνεται στὴν ἐκκλησιολογία τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω κάποιες πρῶτες θεολογικὲς σκέψεις, ἐπιφυλασσόμενος ἀργότερα, Θεοῦ θέλοντος, νὰ παρουσιάσω κάτι ἴσως πιὸ ἐκτενὲς καὶ ὀλοκληρωμένο.

Πρῶτον, οἱ περισσότεροι ἐπικριτὲς τοῦ κειμένου αὐτοῦ, συνήθως, δὲν ἐπιχειρηματολογοῦν πάνω στὸ κείμενο, ἀλλὰ ἐκφράζουν γενικὲς ἀπόψεις ποὺ ἀναφέρονται στὸ κατὰ πόσον οἱ ἑτεροδόξες ὁμολογίες εἶναι ἐκκλησίες ἢ ὄχι. Καταλήγουν στὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν εἶναι ἐκκλησίες καὶ παραβλέποντας (**μὴπως θεολογικά ἠθελήμενα;**) τὶς διατάξεις καὶ ἀναφορὲς τοῦ κειμένου αὐτοῦ καθ' ἑαυτοῦ, καταλήγουν στὴν ἀπόρριψη τοῦ κειμένου, θεωρώντας περίπου αὐτοὺς ποὺ τὸ ἐδέχθησαν καὶ τὸ ὑπέγραψαν ὡς μειοδότες τῆς Ὁρθόδοξου Πίστεως καὶ κυρίως τῆς ἐκκλησιολογίας τῆς.

Δεύτερον, **κανένα κείμενο δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι τέλειο**, οὔτε ἡ χρῆση τῶν καλύτερων θεολογικῶν ὄρων καὶ λέξεων μποροῦν νὰ ἀποδώσουν στὴν ἀκρίβειά του τὸ περιεχόμενο τῆς ἀποκαλυφθείσας πίστεώς μας. Γι' αὐτὸ καὶ στὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους, ὅπου χρησιμοποίηθηκαν οἱ ὀρθότεροι, κατ' ἄνθρωπο, ὅροι χρειάστηκε νὰ ἐρμηνευτοῦν ἀπὸ τοὺς Πατέρες διὰ τῶν συγγραμμάτων τους γιὰ νὰ γίνουν κατανοητοὶ καὶ ἀποδεκτοὶ ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Μ' αὐτὸ θέλω νὰ πῶ ὅτι **εἶναι καθαρὰ θέμα ἐρμηνείας τῶν ὄρων ποὺ διαλαμβάνονται στὸ σχετικὸ κείμενο** καὶ ὄχι ἀπλῶς ἐπισήμανσής τους. Ὁφείλουμε ἂν θέλουμε νὰ οἰκοδομήσουμε τὸ ποίμνιό μας καὶ ὄχι ἐνδεχομένως νὰ τὸ διχάσουμε, τὸ κείμενο αὐτὸ νὰ τὸ ἐρμηνεύσουμε ὀρθόδοξα, ὥστε ἂν ὑπάρχει κάποια ἀσάφεια ἢ ἀστοχία, μέσα ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη ἐρμηνεία του νὰ ἐπισημανθεῖ καὶ νὰ ἀποφευχθεῖ ἢ παρερμηνεῖται καὶ ἡ κακὴ χρῆση καὶ διοίκησή του, σέ βάρος τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἱεραποστολικοῦ τῆς ἔργου ἔναντι τῶν ἑτεροδόξων χριστιανῶν.

Τρίτον, **ὁ σκοπὸς τῆς συγγραφῆς καὶ ἐγκρίσης τοῦ κειμένου αὐτοῦ δὲν ἦταν νὰ ἐκφραστεῖ ἡ θέση τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας κατὰ πόσον οἱ ἄλλοι χριστιανοὶ ἀποτελοῦν Ἐκκλησία ἢ ὄχι**, ἀλλὰ νὰ καθορίσει τὶς προϋποθέσεις μὲ βάση τὶς ὁποῖες θὰ κάνει τὸν Θεολογικὸν Διάλογο μὲ τοὺς ἑτεροδόξους. Ἔτσι, στὴν ἀρχὴ ἐπισημαίνεται ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἡ μία, ἅγια, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία (ἄρθρο 1). Οἱ ὑπόλοιπες χριστιανικὲς ὁμολογίες εἶναι "ἐξ' αὐτῆς διεστῶσες" (ἄρθρο 4). Ἡ ἐνότητα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἐκφράζεται ἀδιασπᾶστως "διὰ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς καὶ τῆς Πατερικῆς παραδόσεως καὶ βιοῦται μέχρι σήμερον ἐν αὐτῇ" (ἄρθρο 2). Γι' αὐτὸ "κατὰ τὴν ὄντολογικὴν φύσιν τῆς Ἐκκλησίας (τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς, δηλ τῆς Ὁρθόδοξου), εἶναι ἀδύνατον νὰ διαταραχθεῖ" (ἄρθρο 6). Ὡστόσο, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχοντας "βαθεῖαν τὴν αὐτοσυνειδησίαν" τοῦ ποῖα εἶναι, **"ἀποδέχεται τὴν ἱστορικὴν ὀνομασίαν τῶν μὴ εὕρισκόμενων ἐν κοινῶνι μετ' αὐτῆς ἑτεροδόξων (ἄρα δὲν εἶναι ὁμόδοξες, δὲν ἔχουν τὴν ἴδια πίστη μὲ αὐτὴ) χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν"**. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἀποδεχόμεστε εἶναι ὅτι ἱστορικὰ ὑπῆρξαν, μέχρι τὸ 1054 μ.Χ ποὺ ἔγινε τὸ σχίσμα, ὁμόδοξες μὲ ἐμᾶς τοπικὲς Ἐκκλησίες, ἀλλὰ μετὰ διασπᾶσθησαν καὶ "διὰ κεφαλαιώδη ζητήματα πίστεως καὶ τάξεως **αἱ μὴ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καὶ Ὁμολογίαι** παρεξέκλιναν ἐκ τῆς ἀληθοῦς πίστεως τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας" (ἄρθρο 21).

Γι' αυτό και η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία βρίσκεται σὲ διάλογο μαζί τους (ἐπειδὴ κουβαλοῦν ἀπὸ τὴν πρώτη χιλιετηρίδα κάποια ἐκκλησιολογικὴ βάση), ὥστε νὰ ἀποσαφηνισθεῖ τὸ ὅλο ἐκκλησιολογικὸ θέμα καὶ "ἰδιαίτερος τῆς γενικωτέρας παρ' αὐταῖς διδασκαλίας περὶ μυστηρίων, χάριτος, ἱερωσύνης καὶ ἀποστολικῆς διαδοχῆς" (ἄρθρο 6). Μὲ τὸ διάλογο αὐτὸ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία "δίνει δυναμικὴν μαρτυρίαν τοῦ πληρώματος τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας καὶ τῶν πνευματικῶν αὐτῆς θησαυρῶν πρὸς τοὺς ἐκτὸς αὐτῆς" (ἄρθρο 6). Ὁ διάλογος αὐτὸς γίνεται "ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως καὶ τῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν Ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνοδῶν" (ἄρθρα 3, 5, 8, 18), ὡς "ἡ συνέχισις τῆς μαρτυρίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸν διηρημένον χριστιανικὸν κόσμον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως καὶ πίστεώς της" (ἄρθρο 24). Ἀκόμα ὁ διάλογος αὐτὸς διεξάγεται "ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς ὀρθόδοξου ἐκκλησιολογίας καὶ τῶν κανονικῶν κριτηρίων τῆς ἤδη διαμορφωμένης ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως" (ἄρθρο 20). Ἡ δὲ ἐνότητα, ἡ ὁποία ἐπιδιώκεται νὰ ἐπιτευχθεῖ, εἶναι ἐνότητα πίστεως καὶ μυστηρίων ("ἡ εὐθύνη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐνότητα, ὡς καὶ ἡ οἰκουμενικὴ αὐτῆς ἀποστολὴ ἐξεφράσθησαν ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνοδῶν. Αὗται ἰδιαίτερος προέβαλον τὸν μεταξὺ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας ὑφιστάμενον ἄρρηκτον δεσμόν" πρβλ ἄρθρα 12, 18, 21, 24).

Πιστεύω ὅτι ὑπὸ τὴ θεώρηση τῶν πιὸ πάνω ἐπισημάνσεων τὸ κείμενο αὐτὸ βοηθᾷ νὰ χαράξουμε τὴν πορεία μας, ὡς ἡ μία, ἀγία, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, πρὸς τοὺς ἐξ ἡμῶν διεστῶτας Χριστιανούς, νὰ τοὺς ἐπισημάνουμε τὶς δογματικὰς τοὺς ἐκτροπὰς (αἰρέσεις) «ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ», νὰ τοὺς μεταδώσουμε τὴν ὀρθόδοξον πίστην καὶ ἐμπειρία, τὰ ὁποῖα ἂν γίνον ἀποδεκτὰ, νὰ ἀποτελέσουν μαζί μὲ ἐμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους "μία ποιμνὴ μὲ ἓνα Ποιμένα" (Ἰωάν. ι', 16), κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου μας.

Γιὰ νὰ διαλυθεῖ κάθε ὑπόνοια ὅτι ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος συνῆλθε μὲ σκοπὸν τὴ θεολογικὴ θεμελίωση τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ὡς ἰσότιμης Ἐκκλησίας μὲ τὴν Ὁρθόδοξον καὶ **τὴ θεμελίωση τοῦ ἄκρατου καὶ ἄκριτου Οἰκουμενισμοῦ** παραθέτω τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν Ἐγκύκλιον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλῃ Συνόδου, ὅπου ἀναγνωρίζονται ὡς "καθολικοῦ κύρους" Σύνοδοι οἱ: τοῦ Μεγάλου Φωτίου, Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, καὶ ἡ Σύνοδος ἡ ὁποία κατεδίκασε τὴ Ψευδοσύνοδο τῆς Φερράρας-Φλωρεντίας: "Τὸ συνοδικὸν ἔργον (σημ. τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας) συνεχίζεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀδιακόπως διὰ τῶν μεταγενεστέρων, καθολικοῦ κύρους, συνόδων, ὡς λ.χ. τῆς ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Μεγάλῃ Συνόδου (879-880) καὶ τῶν ἐπὶ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ συληθεισῶν Μεγάλων συνόδων (1341, 1351, 1368), διὰ τῶν ὁποίων ἐβεβαιώθη ἡ αὐτὴ ἀλήθεια τῆς πίστεως, ἐξαιρέτως δὲ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῆς μεθέξεως (μετοχῆς) τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς ἀκτίστους θείας ἐνεργείας. Προσέτι δὲ καὶ διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἁγίων καὶ Μεγάλων Συνόδων τῶν ἐτῶν 1484 διὰ τὴν ἀποκήρυξιν τῆς ἐνωτικῆς συνόδου τῆς Φλωρεντίας (1438-1439).....". (Ἐνότητα Ι, παράγραφος 3).

Καταλήγοντας φρονῶ ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία δὲν κινδυνεύει ("πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς" Ματθ. ιστ', 18). Ἐμεῖς κινδυνεύουμε νὰ χάσουμε, μέσα στὸν ἐκκοσμικευμένο κόσμον, τὸ Ὁρθόδοξον φρόνημα καὶ ζωὴν, πού μᾶς ὁδηγεῖ στὴν κάθαρσιν καὶ τὴν κοινωνίαν μὲ τὴν ἄκτιστην ἐνέργεια-χάρη τοῦ Τριαδικοῦ μας Θεοῦ, μέσω τῆς ὁποίας ἐπιτυγχάνουμε τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν, δηλαδὴ τὴν πνευματικὴν μας τελείωσιν.

<http://www.amen.gr/article/karpasias-xristoforou>